

AMMOONIUM PLASMAS

Lühend	P-NH₄
Mõiste	<p>Ammoonium-iooni mõõtmine vereplasmas näitab ammoniaagi sisaldust organismis. Ammoniaak moodustub soolestikus valkude katabolismi tulemusena, konverteeritakse maksas uureaks ja eritatakse uriiniga. Kui maks ei ole suuteline ammoniaaki konverteerima, suureneb ammoonium-iooni sisaldus veres. Põhjuseks võivad olla kauglearenenud maksahaigused. Liigne ammoonium-iooni hulk avaldab toksilist mõju kesknärvisüsteemile.</p>
Näidustused	<ul style="list-style-type: none"> ▪ maksa funktsiooni hindamine ▪ hepaatilise entsefalopaatia diferentsiaaldiagnostika ▪ maksahaiguste ravi jälgimine ▪ neonataalse hereditaarse uurea metabolismi häire avastamine ▪ Reye' sündroomi diagnoosimine ▪ ammoniaagi taseme jälgimine intravenoosse toitumise korral
Proovivõtu vahendid	EDTA (K2/K3E) katsuti. Katsuti peab olema maksimaalset täitunud
Materjali säilivus ja transport	<p>Plasma: 15..25 °C 30 min, 2..8 °C 2 h, -20 °C 3 päeva, -70 °C 4 nädalat</p> <p>Proov tuleb kohe jahutada ja kiiresti laborisse saata!</p>
Teostamise aeg ja koht	Ööpäevaringselt, kliinilise keemia labor, Ravi 18
Meetod	Fotomeetria
Referentsvahemikud	<p>Mehed: 16–60 µmol/L</p> <p>Naised: 11–51 µmol/L</p> <p>Vastsündinud < 30 p: < 100 µmol/L</p>
Tõlgendus	<p>NH₄↑</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kroonilised ja rasked maksahaigused (hepatiit, tsirroos, maksakooma) ▪ hepaatiline entsefalopaatia ▪ vastsündinute hereditaarne uurea metabolismi häire ▪ neerude puhverdusvõime alanemine ▪ rohked veritsused kõhuõõnes ▪ vastsündinute hemolüütiline tõbi <p>Segavad tegurid: suitsetamine, tugev kõhukinnisus, suure valgusisaldusega dieet, ravimid (hepariin, furosemiid, valproehape).</p> <p>NH₄↓</p> <p>Segavad tegurid: vähese valgusisaldusega dieet, ravimid (neomütsiin, tetratsükliin)</p>
Konsultatsioon	Vaike Viia, Svetlana Norman
HK hinnakirja koodid	66108
Kirjandus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Burtis CA, Ashwood ER, Bruns DE (2006) Tietz Textbook of Clinical Chemistry and Molecular Diagnostics, 4th Edition, Elsevier Saunders: 1765-1766, 1789-1791 2. W.G.Guder, F.da Fonseca-Wollheim, W. Heil, G.Töpfer, H.Wisser, B. Zawta. Die Qualität diagnostischer Proben. Driffe Auflage 2002. lk.16–17 3. Anne Green, Imogen Morgan, Jim Gray (2003) Neonatology and Laboratory Medicine, ACB Venture Publications: 169-170, 302
Koostaja	Vaike Viia